

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
«30» серпня 2023 року,
протокол № 2.

Голова вченої ради, ректор
університету, доктор юридичних
наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК
«30» серпня 2023 року
м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕРЖАВИ»
для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні
здобувачів ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування

РОЗРОБНИК:

професорка кафедри публічного управління та адміністрування, докторка наук з державного управління, доцентка
«21» серпня 2023 року

_____ Людмила МАТВЕЙЧУК

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
«28» серпня 2023 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри,
доктор наук з державного управління,
професор
«28» серпня 2023 року

_____ Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка

«28» серпня 2023 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Рішення методичної ради університету
«28» серпня 2023 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка
«28» серпня 2023 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни		4
2.	Заплановані результати навчання		5
3.	Програма навчальної дисципліни		6
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		8
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	8
	4.2.	Аудиторні заняття	8
	4.3.	Завдання для самостійної роботи аспірантів	8
5.	Методи навчання та контролю		10
6.	Схема нарахування балів		11
7.	Рекомендовані джерела		13
	7.1.	Основна література	13
	7.2.	Допоміжна література	13
	7.3.	Нормативно-правові акти	13
	7.4.	Інформаційні ресурси в мережі Інтернеті	14

1. Опис навчальної дисципліни

Робочу програму навчальної дисципліни «Сучасні виклики функціонування електронної держави» розроблено на основі освітньо-наукової програми «Доктор філософії з публічного управління та адміністрування» та навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування.

1.	Шифр і назва галузі знань	–	28 Публічне управління та адміністрування
2.	Код і назва спеціальності	–	281 Публічне управління та адміністрування
3.	Назва спеціалізації	–	-
4.	Назва дисципліни	–	Сучасні виклики функціонування електронної держави
5.	Тип дисципліни	–	вибіркова
6.	Код дисципліни	–	ВК 14
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	третій
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	доктор філософії
9.	Курс / рік навчання	–	другий
10.	Семестр	–	четвертий
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3 / 90
	денна /заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	14
	% від загального обсягу	–	15,5
	лекційні заняття (годин)	–	8
	% від обсягу аудиторних годин	–	57,1
	семінарські заняття (годин)	–	6
	% від обсягу аудиторних годин	–	42,9
	самостійна робота (годин)	–	76
	% від загального обсягу	–	84,4
12.	Форма семестрового контролю	–	залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни		
		–	ОК 2. Публічне управління та адміністрування: теорія, методологія, історія
			ОК 8 Інформаційні технології в наукових дослідженнях
			ВК 3. Механізми та технології публічного управління та адміністрування
			ВК 5 Проблеми публічного управління в сфері державної безпеки
			ВК 6 Інституціональне забезпечення публічного управління та адміністрування
	2) супутні дисципліни	–	ВК 12. Відкриті дані у сфері публічного управління
		–	ВК 11. Цифрові технології та особиста інформаційна безпека дослідника
	3) наступні дисципліни		-
14.	Мова вивчення дисципліни	–	українська

2. Заплановані результати навчання

Метою вивчення дисципліни «Сучасні виклики функціонування електронної держави» є формування теоретичних знань і набуття практичних навичок з основних питань розбудови електронної держави, з демонстрацією реального стану її розвитку в Україні; набуття знань, прикладних навичок та умінь вирішення професійних завдань, що виникають в різних сферах цифрової держави, в т. ч. у сфері публічного управління. Формування у аспірантів професійних компетентностей (в т. ч. цифрових), які сприятимуть їхньому вмінню використовувати різноманітні цифрові інструменти публічної сфери управління та можливості цифрових трансформацій суспільства в повсякденному житті.

Відповідно до освітньо-наукової програми «Доктор філософії з публічного управління та адміністрування» вивчення навчальної дисципліни повинне забезпечити оволодіння такими **загальними і фаховими компетентностями**:

ЗК 1. Здатність застосовувати системний підхід, науковий світогляд для проведення наукових досліджень, абстрактно, критично мислити, аналізувати сучасні проблеми розвитку суспільства, синтезувати отримані знання та формувати обґрунтовані пропозиції, стверджувати власну життєву позицію.

ФК 6. Здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

ФК 7. Здатність застосовувати, розробляти й удосконалювати сучасні технології, в тому числі адміністративно-управлінські, інформаційно-комунікаційні технології, в управлінській, адміністративній, науковій та освітній (педагогічній) діяльності.

ФК 8. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні проекти у сфері публічного управління та адміністрування, лідерство під час їхньої реалізації.

ФК 9. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку публічного управління та адміністрування.

Навчальна дисципліна дає можливість досягти таких **програмних результатів навчання**:

РН 4. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з публічного управління та адміністрування, адаптувати й застосовувати сучасні управлінські моделі та відповідний зарубіжний досвід публічного управління.

РН 8. Глибоко розуміти загальні принципи та методи публічного управління та адміністрування, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у професійній сфері та у викладацькій практиці.

Навчальна дисципліна дає можливість:

– розуміти вектори впровадження концепції Індустрії 4.0 та основні риси Четвертої промислової революції;

– знати нормативно-правові та організаційні механізми цифровізації процесів діяльності органах публічної влади;

– вміти аналізувати стратегічно-концептуальні нормативи щодо цифрового розвитку держави, регіону, галузі;

– володіти знаннями і розуміння засад організації, модернізації та впровадження цифрових технологій в діяльність органів публічної влади;

– вміти проводити аналіз стану цифровізації діяльності органів публічної влади, з'ясувати рівень цифровізації вітчизняної сфери публічного управління та на світовому рівні;

Навчальна дисципліна дає можливість здобути такі фахові компетентності:

– здатність застосовувати цифрові технології в професійній діяльності;

– здатність володіти цифровими інструментами, цифровими платформами у сфері публічного управління та інших сферах життєдіяльності суспільства;

– цифрові компетентності в контексті становлення цифрової сервісної держави.

– здатність проводити аналіз цифрових трансформацій на світовому, державному регіональному, галузевому рівнях.

3. Програма навчальної дисципліни

3.1. Тематичний план лекційних занять денна форма навчання (далі – ДФН) та заочна форма навчання (далі – ЗФН) представлено у таблиці.

№	Назви тем	Обсяг годин		Рекомендовані джерела
		ДФН	ЗФН	
1	Концепції Індустрії 4.0 та основні риси Четвертої промислової революції. Нормативно-правові та інституційно-організаційні засади функціонування електронної держави.	2	2	1-5, 6, 9, 11, 12, 13, 25, 26, 34-41
2	Стан процесів цифровізації діяльності органів публічної влади. Цифровізація сфери публічного управління в Україні: оцінка через індикатори світового розвитку.	2	2	12, 13, 15, 24, 26, 27-33, 42-44
3	Стратегічно-концептуальні напрями державної політики щодо побудови цифрової держави.	2	2	2, 7, 8, 10, 11, 13, 20-23, 48, 49
4	Цифрові компетентності в контексті становлення цифрової сервісної держави	2	2	2, 5, 13, 14, 16, 18, 19, 50, 52

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ (ЦИФРОВОЇ) е-ДЕРЖАВИ

Тема 1. Концепції Індустрії 4.0 та основні риси Четвертої промислової революції. Нормативно-правові та інституційно-організаційні засади функціонування електронної держави.

Індустрія 4.0 (Industry 4.0) – провідний тренд «Четвертої промислової революції». Характерні риси. Основні об'єкти. Основні тенденції розвитку Industry 4.0. Нормативно-правові та інституційно-організаційні засади функціонування електронної держави в Україні. Принципи реалізації державної політики цифрового розвитку. Закони України: «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг», «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», «Про публічні електронні реєстри», «Про хмарні послуги», «Про Національну програму інформатизації». Міністерство цифрової трансформації, завдання, функції. Заступник керівника відповідного органу з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації.

Тема 2. Стан процесів цифровізації діяльності органів публічної влади. Цифровізація сфери публічного управління в Україні: оцінка через індикатори світового розвитку.

Проект «Цифрова держава». Платформа «Дія»: «Державні послуги онлайн», «Дія. Цифрова освіта», «Дія. Відкриті дані». «Дія. Цифрова громада». Цифрові інструменти сфери відкритих даних: інформаційно-аналітична система «Прозорий бюджет», державний вебпортал бюджету для громадян, єдиний вебпортал використання публічних коштів, державний вебпортал реєстру проєктів соціального і економічного розвитку України. Цифрові інструменти органів публічної влади: Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів, Міністерства освіти та науки, Міністерства соціальної політики, Державної митної служби, Державної податкової служби. Цифрові інструменти взаємодії громадян і бізнесу з органами публічної влади.

Стан процесів цифровізації діяльності органів публічної влади. Цифровізація сфери публічного управління в Україні: оцінка через індикатори світового розвитку. Індекс розвитку е-урядування. Індекс електронної участі громадян. Європейський рейтинг відкритих даних.

Тема 3. Стратегічно-концептуальні напрями державної політики щодо побудови цифрової держави

Сучасні плани реалізації державної політики цифрового розвитку України у вітчизняних стратегічно-концептуальних документах. Державна стратегія регіонального розвитку. Національна економічна стратегія. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами. Стратегії реформування державного управління України.

Концепції розвитку системи електронних послуг. Концепції розвитку електронного урядування. Концепції розвитку електронної демократії. Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства. Концепції розвитку штучного інтелекту. Концепції розвитку цифрових компетентностей.

Тема 4. Цифрові компетентності персоналу органів публічної влади в контексті становлення цифрової сервісної держави

Європейська Рамка цифрової компетентності громадян DigComp 2.1. Рамка цифрових компетентностей для громадян України. Рамки цифрових компетентностей для підприємців. Концептуально-референтна Рамка цифрової компетентності педагогічних і науково-педагогічних працівників (проект). Рамка цифрових компетентностей для державних службовців (проект): сфери компетенцій та їх опис. Узагальнена структура рамки цифрових компетентностей державних службовців України.

Механізми розвитку цифрових компетентностей кадрів органів публічної влади. Суб'єкт та об'єкт управління. Проект «Дія. Цифрова освіта» - для формування цифрової грамотності, Національна онлайн-платформа «Дія. Освіта». Онлайн-курси для категорії «публічні службовці». Цифрограм для держслужбовців.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна/заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СР
1	Концепції Індустрії 4.0 та основні риси Четвертої промислової революції. Нормативно-правові та інституційно-організаційні засади функціонування електронної держави.	23	2	2	-	-	19
2	Стан процесів цифровізації діяльності органів публічної влади. Цифровізація сфери публічного управління в Україні: оцінка через індикатори світового розвитку	23	2	2	-	-	19

3	Стратегічно-концептуальні напрями державної політики щодо побудови цифрової держави.	22	2	1	-	-	19
4	Цифрові компетентності персоналу органів публічної влади в контексті становлення цифрової сервісної держави	22	2	1			19
	Всього годин	90	8	6	-	-	76

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Завдання для самостійної роботи аспірантів

4.3.1. Завдання для самостійної роботи аспірантів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.2. Виконання індивідуальних завдань всіма аспірантами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими аспірантами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.3. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.4. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи аспірантів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

Здобувачам пропонується пройти навчання на національній онлайн-платформі «Дія. Освіта» (<https://osvita.diiia.gov.ua/>) та отримали сертифікати Міністерства цифрової трансформації України за тематичними курсами:

Цифрові держслужбовці

Цифрова грамотність державних службовців 1.0. на базі інструментів Google

Держава без бар'єрів

Як громаді стати цифровою

Громада 4.0 – створюємо проекти цифрової трансформації

Відкриті дані для державних службовців

Доступ до публічної інформації

Публічна служба

Цифровізація державного сектора

5. Методи навчання та контролю

Методи навчання:

- інтерактивне навчання (активне залучення аспіранта до навчального процесу під час дискусій, бесід);
- словесні методи (пояснення);
- наочні методи (презентації);
- контекстне навчання (інтеграція результатів різних видів діяльності аспірантів – навчальної, наукової і практичної – та їх використання під час виконання самостійного наукового дослідження);

– методи аналітичного та критичного мислення – інтелектуальна діяльність аспіранта, спрямована на вирішення конкретного завдання, а також спосіб підходу до проблеми, що дозволяє виявити приховані проблеми і прийняти правильне рішення;

– самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури).

Поточний контроль знань аспірантів з навчальної дисципліни може проводитися у формах:

- 1) усне або електронне (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 2) індивідуальне усне опитування, експрес-опитування, співбесіда;
- 3) розв'язання типових ситуаційних задач;
- 4) модульна контрольна робота;
- 5) захист підготовленої презентації;
- 6) з'ясування та обговорення проблематики наукових досліджень у сфері публічного управління.

Семестровий контроль: залік.

Інструменти та обладнання: мультимедійне обладнання, освітні платформи за професійним спрямуванням (в т.ч. «Дія. Освіта»).

Програмне забезпечення: MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint, Zoom, GoogleMeet.

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі GoogleMeet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій. Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Планування лекційних і семінарських занять, модульних контрольних робіт, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря.

Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо.

Дистанційне навчання аспірантів через проходження сторонніх онлайн-курсів за тематикою дисципліни враховується за умови погодження із викладачем. Рекомендовано аспірантам використовувати національну онлайн-платформу «Дія. Освіта» (<https://osvita.diiia.gov.ua/>), де розміщені онлайн-курси для категорії «публічні службовці» та «державні службовці» за такими темами, як: «Цифрові держслужбовці», «Що таке державна політика і як її формувати», «Як громаді стати цифровою», «Доступ до публічної інформації», «Публічні консультації онлайн», «Відкриті дані для державних службовців», «Цифрова грамотність державних службовців 1.0 на базі інструментів Google», «Регіональна цифрова трансформація», «Проведення класифікації посад державної служби», «Держава без бар'єрів», «Адміністративний ресурс і як йому протидіяти». Успішне проходження навчання підтверджується сертифікатом Міністерства цифрової трансформації України. При пред'явленні відповідного сертифікату аспіранту можуть бути зараховані бали в межах 20 балів за результатами самостійної роботи. При цьому контрольні заходи з дисципліни виконуються на загальних підставах.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів аспірантам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми(рис.1):

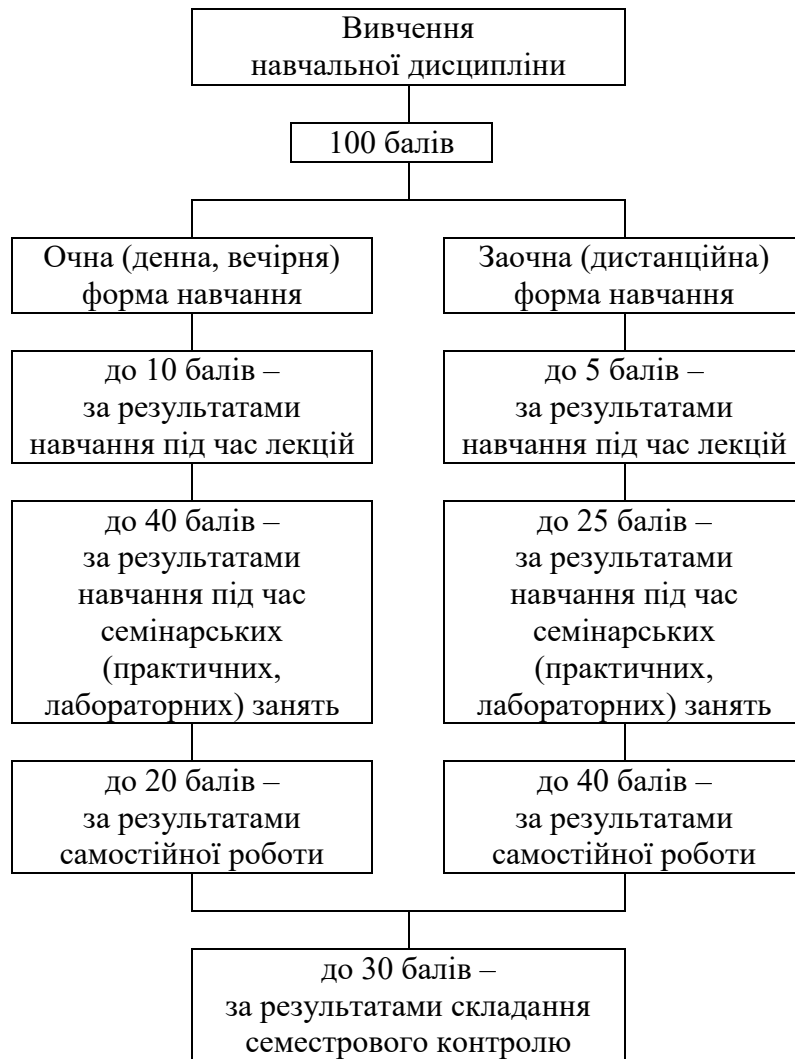

Рис. 1. Схема нарахування балів

Загальна оцінка за системою ECTS і за національною шкалою

Сума балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A (відмінно)	відмінно
82–89	B (дуже добре)	добре
75–81	C (добре)	
67–74	D (задовільно)	задовільно
60–66	E (достатньо)	
35–59	FX	незадовільно
34 і менше	F	

6.2. Обсяг балів, здобутих аспірантом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, затвердженим наказом ХУУП імені Леоніда Юзькова від 28 серпня 2020 р. № 312 / 20.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 лекційних занять за денною та заочною формами навчання. Отже, аспірант може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій			
			1	2	3	4
1.	Денна	4	2,5	5	7,5	10
2.	Заочна	4	1,25	2,5	3,75	5

6.3. З навчальної дисципліни передбачено проведення 3 семінарських занять за денною та заочною формами навчання. За результатами семінарського (практичного) заняття кожному аспіранту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (в редакції, затвердженій рішенням вченої ради від 29 травня 2017 року, протокол № 14, зі змінами в редакції, затвердженій рішенням вченої ради ХУУП імені Леоніда Юзькова від 28 серпня 2020 року).

6.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в таблиці:

№ з/п	4 теми	Номер теми				Усього балів
		1	2	3	4	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу					
	денна форма навчання	2	2	2	2	8
	заочна форма навчання	3	3	3	3	12
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання					
	денна форма навчання			12		12
	заочна форма навчання			28		28
3.	Усього балів					
	денна форма навчання					20
	заочна форма навчання					40

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основна література

1. Грицяк Н.В., Соловійов С.Г. Електронна демократія: навчальний посібник. Київ: НАДУ, 2015. 66 с.

2. Електронне урядування та електронна демократія: навчальний посібник: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Київ, 2017. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/3683>.

3. Електронні послуги: навчальний посібник / І.В. Клименко; за заг. ред. Н.В. Грицяк. Київ: НАДУ, 2014. 100 с.

4. Корж І.Ф., Лихоступ С.В., Лихоступ В.М., Дорогих С.О. Становлення електронного парламенту в контексті євроінтеграції України. Київ: ТОВ «ПанТот», 2015. 172 с.

5. Чукут С.А. Основи електронного урядування: навчальний посібник. Київ, 2022. 268 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/48921>.

7.2. Допоміжна література

6. Адміністративістика в умовах цифровізації: теорія, правове регулювання, практика: монографія / С.В. Ківалов та ін. Одеса: Гельветика, 2022. 800 с.

7. Биркович Т.І., Биркович В.І., Кабанець О.С. Механізми публічного управління у сфері цифрових трансформацій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 9. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1488>.
8. Бурдін М.Ю. Особливості формування «електронної держави». *Харківський національний університет внутрішніх справ: 20 років у статусі національного*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 2 березня 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2021. С. 34–36.
9. Євсюкова О.В. Формування механізмів управління розвитком сервісної держави в умовах суспільних трансформацій: дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02. Київ, 2020. 467 с.
10. Євсюкова О.В. Цифрова спроможність територіальних громад в Україні: проблеми та перспективи. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 6. <http://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.6.1>.
11. Карпенко О.В. (ред). *Цифрове врядування: монографія* / О.В. Карпенко, Ж.З. Денисюк, В.В. Наместнік [та ін.]; за ред. О.В. Карпенка. Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. 336 с.
12. Клімушин П.С. Стратегії та механізми електронного урядування в інформаційному суспільстві: монографія. Харків: Магістр, 2016. 524 с.
13. Куйбіда В.С., Карпенко О.В., Наместнік В.В. Цифрове врядування в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату. URL: <http://academy.gov.ua/infpol/pages/dop/2/files/974f8478-cfe8-4d31-971bd5116efff458.pdf>.
14. Матвейчук Л.О., Польовий П.В. Цифрова компетентність публічних службовців: теоретична площина. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія «Публічне управління та адміністрування»*. 2022. Т. 33 (72) № 2. URL: http://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/2_2022/10.pdf.
15. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyuekonomikoyu.html>.
16. Рамка цифрових компетентностей для державних службовців України: Проєкт 21.11.2021 р. / Міністерство цифрової трансформації України. URL: https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/2902-2619_ramka_derzsluzbovci_3_compressed.pdf.
17. Соколовська О.О. Адаптація зарубіжного досвіду використання цифрових технологій в органах місцевого самоврядування: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.04. Дніпро, 2021. 250 с.
18. Цифрова грамотність населення України: звіт за результатами загальнонаціонального опитування. 2021. URL: https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/2625-doslidzenna_2021_ukr.pdf.
19. DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. UpdatePhase 1: The Conceptual Reference Model / R. Vuorikari, et al. Luxembourg: Publication Office of the European Union, 2016. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101254>.
20. E-Government Survey 2022. The Future of Digital Government / Department of Economic and Social Affairs. United Nations. New York, 2022. 280 р.
21. E-Government Development Index Ukraine. 2022. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/180-Ukraine>.
22. E-Participation Index Ukraine. 2022. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/180-Ukraine>.
23. Opendata maturity Ukraine. 2022. URL: https://data.europa.eu/sites/default/files/country-factsheet_ukraine_2022.pdf.

7.3. Нормативно-правові акти

24. Державна Стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 5.06.2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
25. Деякі питання діяльності підрозділів з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації центральних та місцевих органів виконавчої влади та заступників керівників центральних органів виконавчої влади, обласних, Київської та

Севастопольської міських державних адміністрацій з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 р. № 194. UPL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/194-2020-%D0%BF#Text>.

26. Засади реалізації органами виконавчої влади принципів державної політики цифрового розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.2019 р. № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-%D0%BF#Text>.

27. Концепція розвитку електронної демократії: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-%D1%80#Text>.

28. Концепція розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/250287124>.

29. Концепція розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 р. № 918-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text>.

30. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства в Україні на 2018–2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#n13>.

31. Концепція розвитку цифрових компетентностей: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 167-р. UPL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-p#Text>.

32. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>.

33. Національна економічна стратегія на період до 2030 р.: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 17. UPL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#n25>.

34. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 рік: Указ Президента України від 27.09.2021 р. № 487/2021. UPL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>.

35. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.

36. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

37. Про затвердження Порядку надання електронних публічних послуг в автоматичному режимі: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2022 р. № 86. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/868-2022-%D0%BF#Text>.

38. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 р. № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>.

39. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15.07.2021 р. № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>.

40. Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18.11.2021 р. № 1907-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text>.

41. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 р. № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.

42. Про хмарні послуги: Закон України від 17.02.2022 р. № 2075-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text>.

43. Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. № 1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#n15>.

44. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#n9>.

45. Стратегія цифрової трансформації соціальної сфери : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 р. № 1353-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text>.

7.4. Інформаційні ресурси в мережі Інтернеті

46. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
47. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
48. Громадянське суспільство і влада : інтерактивна інформаційно-аналітична система. URL: <http://civic.kmu.gov.ua>.
49. Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/>
50. Дія: Державні послуги онлайн. URL: <https://diia.gov.ua/>
51. Дія. Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/>
52. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>
53. Портал управління знаннями Національного агентства України з питань державної служби. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua>.